

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
 ÁLLANDÓ GAZDASÁGI GÉPKIÁLLITÁSA
 (MINTAKIÁLLITÁS)
 KOLOZSVÁRTT
 GAZDÁK ÁLTAL MEGTEKINTHETŐ
 PETŐFI-UTCZA 7. SZ. ALATT.

Felhívás.

A kolozsvári cs. és kir. élelmezési raktár (Sétatér-utca 4. sz.) vesz 1902. szeptember havában és pedig szeptember hó 1-től kezdve, földbirtokosok vagy azok szövetezeteitől

**200 métermázsa rozstot
és 990 métermázsa zabot.**

Bővebbet az augusztus hó 6-án kelt 1253. számú hirdetmény tartalmaz.

Utasítások a hivatalos órák alatt a fentnevezett élelmezési raktár irodájában adatnak.

Aviso.

Das k. u. k. Militär Verpflegsmagazin in Klausenburg (Sétatér-Gasse No. 4.) kauft im Monate September 1902 und zwar vom 1-ten September an von Grundbesitzern und deren Vereinigungen

**200 Meterzentner Roggen
u. 990 Meterzentner Hafer.**

Näheres enthält die Kundmachung zu No. 1253 vom 16. August 1902.

Auskünfte werden während der Amtsstunden in der Kanzlei des obgenannten Verpflegsmagazins ertheilt.

Szivattyúk **M**érlegek,

minden neme házi és nyíl-
vános czélokra a mező-
gazdaság-, építkezés- és
iparnál.

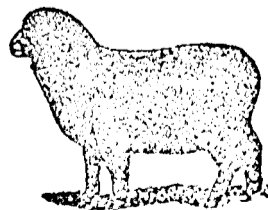
legújabb javított rend-
szerűn lizedes, százas és
hídmérlegek fából és vas-
ból, kereskedelmi, köz-
lekedési, gyári, mező-
gazdasági és ipari czé-
lokra.

Szivattyu s gépgyártási beteti társaság.

Embermérlegek, mérlegek házihasználatra.

875.

W. Garvens, Wien, I., Schwarzenbergstrasse 6. || Árjegyzék ingyen
I., Wallfischgasse 14. . . . || és bérmentve.

16 métermázsa

raczka

gyapju

jutányosan
eladó.

Czím a kiadóban.

(1002.)

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja :

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára örléshez, ön-működő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

(763.)

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve.

Repcze eladás.

A fogarasi m. kir. állami ménesbirtok igazgatósága folyó évi szeptember hó 16-án délelőtt 11 órakor megtartandó zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalás útján

416 q. I. oszt. őszi káposzta repcét

37 q. II. oszt. „ „ „ és

11.70 q. hulladék „ „ „

boesát eladásra.

A mintákat, valamint az eladási feltételeket kívánatra a ménesbirtok igazgatósága megküldi.

Budapest, 1902. augusztus hó.

M. kir. földmívelésügyi Minister.

(920.)

Tejgazdasági gépgyártmányaink és összes tejgazdasági cikkeink a II. mezőgazdasági országos kiállításon Pozsonyban

(folyó évi szeptember 7-étől 28-ikáig)

külön pavillonunkban üzemben láthatók.

Kérjük b. látogatását.

Fehér Miklós

Gépgyár r. t.

V. külső Váci-út 80.

(917.)

MIKROSOL

a legjobb és leghathatósabb szer fagomba, falmállás, nyálka és penészgomba, valamint ezek okozta nedvesség és dohos levegő ellen.

Szagtalan, nem maró, nem fest.

Uradalmak, gazdaságok, földbirtokosok, szeszgyárak körében a legjobban bevált. — Kitünő bizonylatok.

(889. II.)

Egyedüli gyárosai: Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

836

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával . . . . . 400.000— K.
Alapítványok . . . . . 1268.080— •
Tartalékok . . . . . 111.053-60 •

Összesen 1,779.133-60 K.

Első évi felesleg 90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj-arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést nyernek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC U. 11. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük a hátrálékos előfizetési díjak beküldését.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A székely kongresszus. <i>Éber Ernő</i>	465
Gyümölcsértékesítési kilátásaink Németországban	466
A hordók nagyságának befolyása a borra. <i>Györy Elemér</i>	466
A répa téli eltartása. <i>Kovács Andor</i>	467
A gabonakereskedelem ferdeségei	468
A jövedelmező gyümölcsstermelés főbb feltételei. <i>A. D.</i>	468

Tárca:

Kolozsvár hőmérséke az utóbbi 20 évben. <i>Réti János</i>	466
Kisebb szakközlemények.	469
Kormányintézkedések.	469
Vegyes közlemények	470
Hírdetések.	

MAUTHNER ÖDÖN
csász. és királyi udvari magkereskedése
BUDAPESTEN.

VII., Rottenbiller-utca 33. szám.

VI., Andrásy-út 23. szám.

Ajánl: téli borsót, téli búkkönyt,

tarlórépamagot, biborheremagot, pohán-

kát, mustármagot, szőszös búkkönyt

(*Vicia villosa*), legelsőrendű minőségben,

a legjutányosabban.

A székely kongresszus.

Hegykoszoruzta kicsiny völgyben, hatalmas fenyves erdők illatos hűsében, ózonnal telt balsamos légkörben, a Természet minden szépségének ölében: Csikvármegye Tusnád fürdőjén augusztus 28., 29. és 30-án lezajlott a székely kongresszus, mely elé országiszerte olyan nagy érdeklődéssel néztek mindazok, akik a székelységben a magyar nemzet mindenkor erős védőbástyáját látják, akik a székelységben az államfőntartó magyarság egyik értékes részét becsülik. A ragyogó szépségű kies fürdőhely nyugodt, impozáns pompájával szinte lenézett a nyüzsgő embertömegre, mely itt ebben az országban vissza akarja tartani azokat, akiket ő, a Természet visszatartani már nem képes. Nem gúnyosan zizegtek-e össze a milliárdnyi túlevelek, mikor azt a sok embert meglátták odalenn a nagy mentő-munkában!

És a székely kongresszus lezajlott. Nem vetjük most föl újra, hogy egy kongresszus tanácskozásai a legalkalmasabb módját képezik a gyors és szükséges segítségnek; nem vetjük föl most azt sem már, hogy helyes volt-e az erdélyi magyarság bajainak orvoslását csak a székelyekre való tekintettel megkísérteni. Ma már legfontosabb feladatunknak azt tartjuk a megtörtént kongresszus iránt, hogy az ott hozott határozatokat mérlegeljük és értékeljük: mennyiben hathatnak a kívánt cél elérésére. a székelyek sorsának javítására, a székely kivándorlás megakadályozására. És azt hisszük, a mérlegelés és értékelés eme munkájánál senki sem vár tőlünk most már tapintatos köntörfalazást, hanem őszinte tárgyalagos véleményt.

Vegyük sorra az egyes szakosztályokat. Az első, a legfontosabb, az *őstermelési* szakosztály volt, melytől a mi viszonyaink között sokat kellett és lehetett várni. És sajnálattal kellett konstatálnunk mégis, hogy ez a szakosztály határozati javaslataiban részint a nagy általánosság keretében mozgott, részint az egyoldalúság felé hajlott. Ami az első kategóriát illeti, szinte bámulnunk kell azon, hogy „Az állattenyésztés fejlesztése, kapcsolatban a havasi és erdei legelők jobb kihasználásával; tejgazdaságok létesítése; baromfitenyésztés emelése és tojásértékesítő szövetkezetek” cím alatt az előadói javaslat szóról-szóra, betűről-betűre — még indokolásában is — ugyanazt és semmivel sem többet, semmivel sem mást kívánt mint a Felvidéken, a Dunántul, a Délvidéken. Valóban hihetetlen, hogy olyan teljesen eltérő geográfiai, éghajlati és ethnográfiai viszonyok közt, mint amilyenek közt a székely kisbirtokos a felvidéki, dunántuli, vagy délvidéki kisbirtokossal szemben él — ne lehessen mást, ne lehessen többet kérni a székely állattenyésztés fejlesztésére. A teljesen általánosított első javaslaton kívül a speciális székely állattenyész-

tés kivánalmaival nem foglalkozott, csak még *Barabás Béla* a juhtenyésztéssel. Ennek a két javaslatnak tárgyalásánál fontosabb volt *Sierbán János* felszólalása a szarvasmarhatenyésztést és tejértékesítést illetően, *Mika Ottokár* a felügyelői intézmény tárgyában, *Székely György* egy székelyföldi állami lótenyésztési telep fölállítására ügyében, *Ugron János* alapos bírálatát a tejszövetkezetek lehető fölállítását illetően és *Szántó Károly* a méhészet föllendítése tárgyában.

A mezőgazdaság földmívelési részénél a len- és kendertermelésen kívül más tárgy nem volt a kongresszus tervezetében fölveve. Hogyan? Hát lehetséges az, hogy a székely kisbirtokosoknak a len- és kendertermelésen mincs más szükségük! Hát más műveleti ágak, hát a szaktudás terjedése, hát egyéb intézmények egyáltalában nem kellenek? A kik azt tartják, hogy nem, azok nem ismerik a székely kisbirtokosok gazdasági viszonyait. A sorok írója pótló indítványt terjesztett be a szőlőtermesztés és komlómívelés ügyében: Elég szűk látáskörre vall az a fel-fogás, mely a Székelyföldön a szőlőtermesztést nem tartja fontosnak, azzal az indoklással, hogy azokon a helyeken, a hol ma már van szőlő, nincs kivándorlás. Talán ha terjedne a szőlőmívelés, csökkenne a kivándorlás is. A gyümölcsstermelés érdekében *Gáspár Antal* terjesztett elő jól indokolt javaslatot. Az erdészetnél *Gyöngyössy Béla* az erdőtelelőknek a mezőgazdaság céljaira való kihasználását illetően tartott érdekes előadást és terjesztett elő megvalósítandó határozati javaslatot.

A II. szakosztályban az *ipari* ügyek tárgyalásánál szomorúsággal kellett az előadások ellenére is annak tudatára jönni, hogy gyár-
ipar létesítésére a mai viszonyok közt sem társadalmi uton, sem állami közbenjárással gondolni sem lehet. A háziipar fejlesztésére már inkább van módunk s ha a határozati javaslattal még sem érthetünk egyet, annak indoka az, hogy egy ilyen foglalkozás terjesztését nem lehet az államtól kívánni, hanem csakis magában a székely népben és társadalomban kell keresni. Ugyanezt mondhatjuk az ásványvízkereskedelemre is.

A *vasutak* kérdésénél ahány felszólaló, annyi homlokegyenest ellenkező vélemény volt. Nehéz lenne a kormányoknak a tárgyalás anyagából kihámozni azt, hogy hol is leg-szükségesebb a vasut. Pedig hogy szükséges, az iránt kétség már nem lehet. Ugyancsak szükséges volt a *közutak* kérdését is szóvá-tenni és ebben a tárgyban az előadónak értékes javaslata volt.

Az egész kongresszus folyama alatt a III., *birtokpolitikai, adó- és hitelügyi* szakosztály iránt volt a legállandóbb, legnagyobb az érdeklődés. Nem csuda, hiszen itt tárgyal-ták a legfontosabb kérdéseket.

“A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete”

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Aratási és cséplési árjegyzéke

megjelent és kívánatra bárkinek azonnal megküldetik.

A birtok szétforgácsolódásának meggátolására az előadó a törzsöröködési törvény alkotását tartja kívánatosnak, továbbá román határon levő erdők megvásárlását és közpirtokos hitbizományok alakítását. Ami az elsőt illeti, s a mi a javaslat gerincét képezi: elvi szempontok és gyakorlati hátrányok — mint e sorok írója a kongresszuson kifejtette — utját állják egy ilyen törvény alkotásának.

A tagosítás és arányosítás kérdésének megvitatása olyan beható és alapos volt, hogy annak eredményéről ma még biztos képet alkotni teljes lehetetlenség.

A telepítés tárgyalásánál az előadó javaslat is, az összes fölszólalók is megegyeztek abban, hogy a székelyt nem kell és nem szabad kitelepíteni, hanem szülőföldjén, vagy a szomszédos községekben való megtelepítést kell lehetővé tenni s ezért a mai telepítési eljárás megváltoztatandó.

A végrehajtási törvény módosítására nézve az előadó azt az álláspontot fejezte ki, amit korábban az E. G. E. is kifejezett az uszora korlátozására kívánt javaslatokat pedig mindnyájunknak kell kívánni.

A községi gazdálkodás rendezése, pótlások korlátozása, fogyasztási adók csökkentése, adómentes létminimum fontos kérdésénél az előadó nagy tanulmányokra valló előterjesztést tett, a mit a szakosztály a hometead kívánásának kibővítésével teljesen magáévá tett.

Egyike a legfontosabb kérdéseknek természetesen a hitelviszonyok kérdése volt és mégis konstatálnunk kell azt, hogy ennél a kérdésnél sem az előadók nem emelkedtek a helyzet és a viszonyok bírálatának magaslatára, sem a részvétel nem volt olyan, mint a milyent ez a nagy problema megérdemelt volna. Ez ugyszólván minden bajunk eredője és mégis akadémikus fölolvasásokon, fölületes hozzászólásokon kívül alig hallottunk itt mást. Egy lépéssel sem jöttünk közelebb ijesztően rossz hitelviszonyaink megjavításánál. Sem azok javára, akik még hitelre szorsem azok javára, akik az eddigi rossz hitel-szervezetek következtében tönkrementek már.

A közművelődési és közegészségügyi szak-

osztályban mindvégig élénk érdeklődés között tárgyalták a székelység miveltetésére és oktatására vonatkozó kérdéseket, valamint az erkölcsstelség korlátozására vonatkozó javaslatokat. Különösen érdekes volt Balogh Pál javaslata, melyben hangsúlyozza, hogy a mentőakciót ki kell terjeszteni „a tiszta magyar, vagy túlsúlyllyal magyar községeken kívül azokra a községekre is, hol

a) gyenge a magyar többség s erős a másajku kisebbség

b) gyenge a másajku többség s erős a magyar kisebbség.“ Ilyen községek azonban tulnyomóan nagy számban nem a Székelyföld határain belül, hanem azon kívül vannak.

A kivándorlási szakosztályban a kivándorlás törvényes szabályozásánál megint azt a hibát láthattuk, hogy a javaslatban szorólszóra átvették a felvidéki, dunántúli és délvidéki kongresszusok határozatait. Pedig a székely kivándorlás multja, mévei és következményei teljesen mások lévén, mint amazokéi, alig képzelhető, hogy más törvényintézkedések nem válnának szükségessé, mint az ország más három részénél. Ami a második előadó javaslatát, a romániai magyarok helyzetének javítását illeti, arra nézve — bármennyire egyetértünk is elvben azzal — az a nagy aggályunk van, hogy jelenlegi diplomáciai szervezetünk mellett ez a javaslat csak pium desiderium, mely mellett magunk erejéből kellene mindazt megtenni, ami a romániai magyarok helyzetének javítására hathatna.

Ezek voltak impresszióink a székely kongresszusról. Eltagadhatatlan, hogy sok és érdekes témát sokan is, érdekesen is vitattak meg; de eltagadhatatlan az is, hogy nem minden kérdést és nem mindig alaposan. Mert az, aki nagy messzeségből, vagy az, aki egészen közről szemlél egy tárgyat, nem alkothat magának helyes képet arról. Az első előtt a fontos részletek is rejtve maradnak, az utóbbi előtt a mellékes részletek domborodnak ki legerősebben. A tuznádi kongresszuson is így volt. A fővárosi rendezőség és a lokális előadók működése alapján a kormány is, a közvélemény is a külső siker diszes keretében olyan képet kap majd, melynek egyes részle-

tei a legpontosabb technikával vannak kidolgozva, más részletei pedig még csak halvány körvonalak. A közvéleménynek is, a kormánynak is a maga fölfogó képességével és képzelő tehetségével kell magában előbb az egész képet kiegészíteni, hogy annak reális haszna is lehessen.

Eber Ernő.

Gyümölcsértékesítési kilátásaink Németországban.

(A m. kir. földmívelésügyi ministerium berlini gazdasági szaktudósítójának jelentése szerint.)

Németország ideai gyümölcsstermése a kedvezőtlen időjárás folytán nem a legjobb; s különösen a csonthéjas gyümölcsökből, főleg szilvából várható gyenge termés, minélfogva kedvező kilátás nyílik a német piacokon nagyobb mennyiségű friss szilva előnyös elhelyezésére.

E gyümölcsből, melyet Németországban igen kedvelnek és nagy tömegekben fogyasztanak, berlini piacon naponként husz vasuti kocsirakomány könnyen értékesíthető volna, nagyobb szállítások esetében előre láthatólag legalább 18, be szép áru valószínűleg 20—24 márka árért mmázsánként.

A szilva egyszerű, lehetőleg egyenlő nagyságu kosarakba csomagolandó, úgy mint azt a szlavoniai dunai állomásokról Budapestre is szállítani szokták.

Szilvával a német piacok — ugylátszik — el lesznek árasztva, mert a szőlőt termelő államok nagy termés elé néznek. Az olasz szőlő-behozatal máris megindult. Magas árakra ezek szerint számítani nem lehet; de azért a magyar szőlő, ha jól és az ottani szokásoknak megfelelően csomagolva, kifogástalan ép állapotban érkezik, megfelelő elhelyezésre fog találni.

Alma és körte értékesítésére a kilátások kedvezőek; különösen a nagyobb fajtájú piros almák, ha egyenlő minőségűek és válogatottak, itt jó piacra számíthatnak.

A hordók nagyságának befolyása a borra.

Innen-onnan elérkezik a szüret ideje, a mi a bortermelőkre nézve súlyos gondokat,

dődnek; csak egyszer köszöntött be a fagy szeptemberben (1891.)

A fagyos napok száma átlag 101 s 5 hónapon át nincsenek fagyos napok.

Rendesen áprilisban is vannak még fagyos napok, a melyeken a hő — 0,2 — 4,2 C.^o-ra száll alá.

Késői fagyok (május) háromszor köszöntöttek be, u. m. 1886. május 7-én, 1888-ban május 12-én és 1900-ban május 13-án (3 C.^o)

A legváltozékonyabb hónap január s a legállandóbb július.

A nappali s éjjeli mérsékletek közti különbség kitesz 10—20 C.^o-ot.

Az egyes hónapok közép hőmérsékének eltérését feltüntetendő példakép felhozom a januárius s március havában kiszámított eltéréseket.

Ugyanis a januáriusi középhőmérséktől — 5,0 C.^o — eltér az egyes évek januáriusi középhőmérséke:

0 fokkal	4 évben
1 "	3 "
2 "	3 "
3 "	5 "

TÁRCA.

Kolozsvár hőmérséke az utóbbi 20 évben.

Helyi észlelések alapján összeállította: Réti János gazd. tanint. tanár.

Hőmérsék.

A hőmérsék husz évi átlaga 7,9 C.^o

Évszakok szerinti eloszlása:

tavaszi	8,6 C. ^o
nyár	18,3
ősz	8,6
tél	— 3,5

Havonkénti eloszlása:

januárius	— 5,0	július	+ 19,4
februárius	— 2,9	augusztus	+ 18,2
március	+ 2,4	szeptember	+ 14,1
április	+ 8,7	október	+ 9,3
május	+ 14,5	november	+ 2,4
június	+ 17,2	december	— 2,5

1881—1900-ig a hőmérsék maximuma volt + 38,6 C.^o július hóban 1882-ben; a minimuma — 29,4 C.^o januárius hóban 1888-ban. A maximum és minimum közti különbség tehát 68,0 C.^o

20 év alatt a hőmérsék 8 szor volt 32 C.^o fölött. Egyszer nem érte el a 30 C.^o-ot (1897.)

Legmagasabb fokra rendszeren július hóban melegszik fel a levegő; hatszor fordult elő a maximum augusztus hóban s csak kétszer júniusban.

(E tekintetben a két évtized nagy hasonlatosságot mutat; habár e kitérések nem következnek be szabatosan egymás után.)

A hőminimum legtöbbször januárius havában észleltetett; hétszer decemberben, kétszer februáriusban.

A hőmérsék 20 év alatt 12-szer szállt le — 20 C.^o-ra, vagy ezen alól s 8 szor volt kevesebb — 20 C.^o-nál.¹

A legenyhébb esztendő volt az 1900. s azután az 1882. s lehidegebb az 1888-iki s utána az 1893-iki.

(Minden évtizedben leszál egyszer — 25 C.^o-ra s mélyebben is. Minden 4 év után erősebb [esetleg lágyabb] tél várható.)

A fagyos napok rendszeren októberben kez-

¹ 8-szor volt tehát szokottnál melegebb nyarunk, s 8-szor enyhébb telünk 20 év alatt.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsónhazámitól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktáral (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzések is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

de — szabadjon hinnünk, sok örömet is jelent. Bár évről-évre több lesz a bor, de még mindig messze vagyunk amaz aranjúezi szép napoktól, a midőn boldog-boldogtalannak ingyen adták a bort, csak hogy vigyék. A szőlőtermelőknek nem volt elég hordójuk, azért hát úgy segítettek a „bajon,” hogy bárkinek ajándékba adták azt a bort, a melyet nem tudtak hova tenni. Az idei termés Olaszországban olyan jól ütött ki, hogy a bort az osteriákban óraszámra iszszák és fizetik. Egy óra egy lirába kerül; ez idő alatt ki-ki annyit iszik, a mennyit bir. Nálunk is, különösen egyes vidékeken szokatlanul bő termés igérkezik. Szőlőbirtokosaink nagyrészt ez a körülmény arra indította, hogy természetes hordókat készíttessenek. Csak el ne hibázzák nagyon a méreteket, a melyeknek pedig bizonyos egyenes függő viszonyban kell lenniök a bor minémiségével.

Mostan tagadhatatlan, hogy a hordók nagysága több tekintetben lényeges szerepet játszik a borkezelésnél. Mindenekelőtt pedig az erjedésnél.

Az erjedés gyorsabban történik nagy, mint kis hordókban. Nagy hordókban ugyanis nagyobb lévén az erjedő folyadék mennyisége, a hőmérséklet gyorsabban emelkedik és így az erjedés gyorsabban és tökéletesebben megy végbe.

Mindazonáltal egyes vidékeken, melyek kitérő boraikról ismeretesek, kisebb hordókat is használnak. Ennek magyarázata az lehet, hogy a csekélyebb hőmérsék; mely a forrás alkalmával előáll, előnyös ezen borokra nézve. A nagy hordók ugyanis lassabban hűlnek ki hűvös helyen, mint a kicsinyek, do meleg pincében lassabban is melegszenek. Ha tehát alacsony hőmérsékletet kívánunk a bor forrásához és hűvös pincénk van, úgy célszerűbb lesz kisebb hordókat használnunk.

Ami a kiforrott bor kezelését illeti, itt a hordók nagyságának annyiban van jelentősége, hogy nagy hordókban lassabban érik a bor, hanem aztán jobban meg is érik és tartósabb. Nagy hordókban eláll a bor, s kevesebb vész el belőle, mint a kicsinyekben, mivel az utóbbiaknál aránylag nagyobb a

felület, melylyel a bor érintkezik s melyen át elpárologhat. Kis hordókban hamarabb fölveszi a környező levegő hőmérsékletét, ha ez mulólag változáson megy át. Minden processus, melyen a bor keresztül megy, hamarabb megy végbe a kis, mint a nagy hordókban.

A bor ízére annyiban van befolyása, hogy a kis hordókban hamarabb vénül a bor, míg nagy hordókban tovább megtartja új ízét.

Franciaországban ujabban üveghordókat használnak, de már csak teljesen kiképződött borok elpárolgásának megakadályozására. Az ily hordók, melyeknek célja a bor jobb eltartatása, mintegy 450 liternyi nagyságig készülnek. Minálunk még az üveghordó meglehetősen ritka. Megmaradunk a régi hordóknál, a melyeknek még apáink szűrték a hegy levét. E helyen megemlítjük még azt is, hogy a hordódongákra nézve nem egészen közömbös, vajjon fiatal vagy öreg fából készültek-e? Az öreg fából készült hordó sejtzöve (likacsai) ritkábbak, mint a fiatal fánál, azért ilyen régi fából készült hordóban nagy az elpárolgás, az apadás, de a bor sem fejlődik úgy, mint ama hordóban, a mely fiatal fából készült.

Györy Elemér.

A répa téli eltartása.

Rövid néhány hét múlva a takarmányrépa betakarítására kerül a sor, időszerű tehát megemlékeznünk annak téli eltartásáról, mert éppen az itt elkövetett számos hiba az okozója, hogy oly aránytalanul nagy része lesz annak hasznavehetetlenné.

Ott a hol a répát nagyobb mennyiségben termelik a földszine fölött készült prismákban kupacokban szokták eltartani. A prizma szélessége 1.25—1.5 méter, magassága pedig 1.25 méter legyen. A tulságos felmelegedést elkerülendő, nagyobb méreteket a prizma készítésénél sohase használjunk.

A prizma rakásánál gondunk legyen arra, hogy a megsértett, hasadozott répák külön tétessenek s annak rakására ne használtassanak fel, mert ezek indulnak legkönnyebben

rothadásnak s ezekről azután a rothadás az egészséges répákra is áterjed.

A prizmába rakott répát a fagytól földtakaróval védelmezzük. De a leföldelést soha sem czélszerű nyomban a prizma elkészülte után megejteni, hanem a helyes eljárás az, hogy néhány napra csupán szalmával vagy tengeriszár csomókkal takartatjuk le, hogy a répa szikkadhasson.

Az ily módon kezelt prizmát most már leföldelhetjük, — és pedig tekintettel arra, hogy a kézimunkaerőre ilyenkor még másutt sürgős szükség lehet, — olyformán, hogy egyelőre csak egy 30 cm. vastag földréteggel borítjuk a kupacot. A mint aztán a hűvösebb idők beállanak, a földréteg vastagságát az észak felé eső oldalán a kupacoknak 80, míg a többi égtáj irányában fekvő oldalán 70 centiméterre emeljük. E 80, illetve 70 centiméter vastag földréteg teljesen elegendő lesz a répának megvédésére.

Ha a répát a prizma elkészülte után nyomban le is földeljük, úgy a répa szükséges szikkadását az által tegyük lehetővé, hogy egyelőre csupán vékony, mintegy 15 cm. vastag földréteggel takartassák azt le, a még hiányzó földréteget aztán a hidegebb idők beálltával rakatjuk reá, épúgy mint előbbi esetben.

Mint látjuk, a répának a fagy elleni megvédésére kizárólag a földdel való letakarás alkalmazzuk és teljesen mellőztük a szalmát, a mit még ma is általánosan használnak, pedig éppen a szalma az okozója a répa nagymérvű romlásának. Ha a répát először szalmával takarjuk le s erre alkalmazzuk a földtakarót, a szalma a kupac levegőjének vizpára tartalmától átnedvesedik, rothadni kezd s a rothadás áterjed azután a répára is.

Egy másik általános rossz szokás, hogy a kupac ormán deszka vagy szalmacsövából szelelőket készítenek; ennek aztán következménye, hogy a szelelőn kitóduló páratelt levegő érintkezve a külső hideg levegővel, a vizpárák lecsapódnak s vízcseppek alakjában visszacsurognak a kupacba, okozva a répának rothadását, ami azután a kupacban minden irányban szétterjed.

Tekintve azonban, hogy a kupacnak egy

0 fokkal	4 évben
4 "	1 "
5 "	3 "
6 "	1 "

A márciusi középhőmérséklettől + 2.4 C.°

0 fokkal	6 évben
1 "	6 "
2 "	5 "
3 "	2 "
4 "	1 "

Ezek a számok fejezik ki az illető hónapok változékonyságát.

Az utóbbi évtizedben négyszer maradt a normálison alól a hőmérsék, ugyancsak négyszer multa felül januáriusban.

Áprilisben sokkal egyformábbak már a havi átlagok; eltérés kevésszer fordul elő, az is csekély; u. m. 1893-ban alól maradt 3.4 C.°-al; 1891-ben 2 C.°-al; 1896-ban 1.4 C.°-al. E hónapok tehát hidegebb tavaszt hoztak.

A májusi átlagok 4 évben tértek el a normalistól 1—2 fokkal.

A legmelegebb s a leghidegebb hónap közti különbség 35.8 fokot tesz ki átlagban. Az évi átlagot a hőmérsék március ha-

vában éri el s ugyancsak október havában másodszer.

Ha a hőmérsék havi ingadozásait tekintjük, 20 év alatt azt látjuk, hogy:

A hőmérsék havi ingadozása legnagyobb volt 1888. márciusban (39.2°); legkisebb 1897. május havában (15°).

A hőmérsék szélsőségeit (min. max.) feltüntető táblázatok utolsó sorában levezetett számok, melyeket az egyes hónapok normalis szélsőségeinek tekinthetünk, azt mutatják, hogy a szélsőségek is — a középhőmérsék járásával összhangzólag — januáriusban a legalacsonyabbak, júliusban pedig a legmagasabb értéküket érik el és ha ezen szélsőségeknek a középhőmérséklettől való eltéréseit képezzük, a következő számokat nyerjük:

	jan.	febr.	márc.	ápril.	máj.	jun.
* m.	10.4	11.6	15.7	12.9	12.0	11.6
n.	12.5	13.9	13.0	9.9	10.0	7.9
	jul.	aug.	szept.	okt.	nov.	dec.
* m.	11.1	11.2	12.9	12.2	12.2	9.9
n.	7.5	8.1	10.1	11.2	12.5	13.9

* m = emelkedése a havi közepetől.
n = apadás

Ha e számsorokat végig nézzük, tudniillik ha az alsó számokat — jellel látjuk el s levonjuk a közvetlen felette levőből: azt látjuk, hogy az eltérések januáriustól kezdve, nem haladnak egyenletesen decemberig, hanem visszaugrások is vannak benne a maximumnál: kivált az őszi hónapokban s ugrás főként márciusban. A minimumnál szembezők május hónapban az eltérés a normáltól. A nyári hónapokban a hőemelkedés felülmúlja a csökkenést; míg a téli s őszi hónapokban megfordítva van.

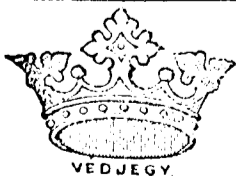
A hőmérsék emelkedése legnagyobb márciusban, a hőapadás pedig december havában.

Az átlagos évi ingadozás 53.2 C.° (Budapestben csak 45.9).

Igen érdekes képet nyújt ama táblázat, mely a hőmérsék havi és évi közepének a normáltól való eltérését tünteti fel.

Az évi közepet tekintve, a normáltól való eltérés 20 év alatt nagyon csekély eltérést mutat 1887—1890, 1891-ben semmi; a többi években is csak csekély 0.2—0.9 C.° Legjelentékenyebb 1881-ben — 1.0; 1900-ban + 1.5.

Tízszor melegebb volt az esztendő, 7-szer hidegebb a normálnál, 3-szor egyenlő. Az 1 foknyi

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, egymint: esontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérdezősködések intézendők.

Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzőke lapunk minden számában található!

70—80 cm. vastag földréteggel való letakarása sok munkát ad, ezt elkerülendő, tehetjük igenis azt, hogy a répat először egy 20 cm. vastag földréteggel letakarva, a földréteget egy jó vastag szalma- vagy polyva-réteggel takartatjuk le s erre ismét egy 20 cm. vastag földréteget adunk. Miután ez esetben a répa nem jön közvetlen érintkezésbe a szalmával, előbb említett hátrányos körülmény sem állhat elő.

Végezetül fontos annak a megemlítése is, hogy midőn a répa-kupac meg lesz kezdve, a megkezdett vég betakarására mindig kellő gond fordítassék, nehogy felületesen járva el, fagyott répa kerüljön a jószág elé, minek vemhes teheneknél az elvetelés lehet következménye.

Kovács Andor.

A gabonakereskedelem ferdeségei.

Mult számunk ily című közleményére, az abban megnevezett kereskedő cégtől az alábbi levelet vettük s az „audatur et altera pars” elvét tartva szem előtt — közöljük is azt.

Az „E. G.” tek. Szerkesztőségének
Kolozsvárt.

Becses lapjuk mult héten megjelent számában a Mózsa Attila ur által irt azon cikke, mely minket érint, a következőkben válaszolunk s kérjük a tek. Szerkesztőséget annak közzétételére.

Mózsa A. urral cégünk 10 év óta áll üzleti összeköttetésben s hogy ez összeköttetés mindkét félre nem volt kellemetlen, mutatja, hogy 10 év óta a vételügyletek lebonyolítása körül semminemű differencia fel nem merült. Minden egyes vétel alkalmával Mózsa ur minket meghívott az átvételhez, mi az átvételnél azonnal fizettünk. Tény az, hogy a jelen ügyletnél mi irtuk Mózsa urnak, hogy a zabot adja fel, de úgy, mint más alkalommal, tettük ezt abban a reményben, hogy Mózsa ur cégünket az átvételhez meghívja, a mi a jelen esetben nem történt meg, csak értesített, hogy az ügylet tárgyát képező zabot feladta. Mire mi a feladott gabonamennyiség vasuti hivatalos feladó vevényét kértük, minthogy bejegyzett kereskedő cég csakis hivatalos iratok kapcsán vezetheti üzleti könyveit, de Mózsa ur válaszában a virágos

eltérés csak hosszabb időközben jelentkezik, 20 év alatt kétszer volt észlelhető. A hidegebb évek a melegebbekkel nem változnak rendszeresen. Néha több melegebb év is következik egymás után, mint a 90-es években; 1896—1900-ig volt ez az eset.

Ami az egyes hónapokat illeti, legkisebb eltérések vannak a nyári s legnagyobbak a téli hónapokban. Viszonylag leghidegebb hónap volt az 1888-ki januárius — 6.1 meglegyhányával, a legmelegebb az 1890. augusztusi 3 fok melegtöbbséggel.

20 év alatt minden hónapban találunk feltűnőbb eltéréseket, kivéve júliust; — és pedig

januáriusban	5-ször,	júliusban	—
februáriusban	3-szor,	augusztusban	3-szor,
márciusban	2-szer,	szeptemberben	2-szer,
áprilisban	2-szer,	októberben	3-szor,
májusban	2-szer,	novemberben	4-szer,
júniusban	2-szer,	decemberben	3-szor.

völgyi állomáshoz utasított minket, honnan sok utánjárás után csak augusztus 1-én kaptuk meg.

A fizetést illetően, Mózsa ur a munkások könnyebb kifizetése végett tőlünk apró pénzt kért, mi ezt gondosan pénzeszsacskóba burkolva a postára tettük, hol felvilágosítottak, hogy egy zsákban csak 1000 kor. ezüst pénz küldhető s ebből áll az a hiányos megküldése a pénznek, t. i. hogy Mózsa ur saját levele szerint 1000 koronából 10 fillér hiányzott. Megjegyezzük azonban, hogy e hiányzó 10 fillért azonnal elküldtük. Ez minden cícoma nélkül a Mózsa ur és köztünk felmerült ügynek története.

30 év óta fennálló cégünk büszkén hivatkozhatik arra, hogy az erdélyi termelők — köztük Mózsa A. ur — terményeinek fáradsága és összeköttetései folytán előnyös kiviteli piacot szerzett. S e fáradságunk és érdemünk után nem jól esett azon meghurcoltatás, melyben Mózsa ur cégünket részesítette azért, mert zabját 100 koronával drágábban vettük meg, mint annak akkori napi ára volt.

Teljes tisztelettel:

Maros-Ludas, szeptember 3.

Heller Jakab és Fial.

A jövedelmező gyümölcstermelés főbb feltételei.

(Befejező közlemény.)

Ott, a hol egész területek kerülnek beültetés alá, ajánlatos az egészet egy olcsó kerítéssel körülvenni. A vad alanyra oltott fél és egész törzsű fák közé esetleg törpe fák is ültethetők, hogy termést addig ezek adjanak, míg a vadalanyra ojtott fák a nekik szükséges tért igénylik és rendes termékenységük bekövetkezik. Ezek után kijelöljük a sorok irányát és a fák helyes távolságát, mi nemcsak szépészeti, de célszerűségi szempontból is nagyon kívánatos. Először is megállapítjuk az egyes fák adandó távolságát, mivel pedig a nagyban való termelésnél csakis fél és egész törzsű fák jöhetnek elsősorban tekintetbe, ennélfogva az alma-, körte-, cseesznye- és berkenyefáknak 10—12 m., a nyári barack-, szilva-, mandula- és meggyfáknak 6—8 m., dió- és szelid gesztenyének 15—20 m. és végül a törpefák, bokor alaku birs és mogyoróknak 3—5 m. távolságot adunk, magától értetődően, hogy ha a beosztás úgy kívánna, a kisebb számtól a nagyobb felé eltérések megengedhetők.

Mindazon helyeken, a hol enyhébb a tél s nehezebb az ültetvény beiszapolásához vizet nyerni, célszerűbb az őszi ültetés, mivel az ilyen fák rendszerint nemcsak jobban erednek meg, hanem egyúttal élénkebben is növekednek, végül pedig a szárazságot is aránylag jobban tűrik, mint a tavasszal ültetettek. Zordabb vidékeken, hol rendszerint az évi csapadék különben is nagyobb szokott lenni, ajánlatosabb a tavaszi ültetés, mint az őszi, mivel a földbe gyökerezett fa mindenkor nagyobb hideget képes kiállani, mint az abban függő.

Az őszi ültetésnél csak a gyökerek metszettek meg, a korona ellenben tavasszal, midőn a többi fák is szokás metszeni. A tavaszi ültetésnél ellenben előbb a gyökerek kurtítottatnak meg és azok minő- és mennyi-

ségéhez arányítva, a koronát is visszameteszük és pedig az almás gyümölcsűek éves vesszői 5—7, a csonthéjasoké 3—5 rügyre. A kopáncsosak közül a dió, gesztenye koronája metszetlenül hagyatik, mivel ezek a metszést legjobban tűrik — ámbár ritkán igénylik, — június—július hóban, ha tehát valami igazítani való volna koronájukon, ezt a mondott időre kell halasztani.

Az ültetésnél különösen ügyelni kell arra, hogy a fák mélyebbre sohasem essenek, mint előbb voltak, mivel az ültetés előtt a gödröket 2—3 héttel $\frac{3}{4}$ -résnyire behuzzuk, hogy a föld megülepedhessék, azután az ültetendő fát 6—8 centiméterrel magasabba tartjuk, mire, ha a föld lesüppedett, a fák éppen a kellő magasságban fognak állani. Őszszel mentől korábban ültethetünk, annál jobb. E végből, a mint a leveleket a dér érte és azok hullani kezdenek, már hozzáfoghatunk az ültetéshez. Ha aztán ilyenkor a föld egészen száraz volna, ültetés után be kell öntözni, a tavaszi ültetésnél ellenben beiszapolni. Ferde eljárás az ültetendő fát felfelé huzogatni, a helyett, hogy a porhanyó földet kézzel igazítanók el a szétterített gyökérzet körül; épp úgy az is, hogy a fa gödrében kalamajkát jár az ültető, ahelyett, hogy a gödör szélét, midőn $\frac{3}{4}$ -résnyire megtelt, egyszerűen körültaposná.

Gyakrabban látható az is, hogy a kiásott gödröt a meglevőnél jobb, termékenyebb földdel töltik ki, ez azonban költséges voltán kívül már azért sem célszerű, mivel addig, míg a fa gyökerei ki nem értek a jobb földből, vigan fognak ugyan diszteni, de azután visszaesés következik be, mely a fa időelötti elpusztulását vonhatja maga után. Helyes azonban, ha a gödörösés alkalmával a felső, termékenyebb földet a gödör egyik, az alsót pedig annak másik felére rakjuk, hogy aztán megfordítva juttassuk a gödörbe.

Lehetnek esetek, hogy meredek, száraz hegyoldalak fákkal egyáltalában be nem ültethetők; ilyen helyeken célszerűbb a leendő fák helyére — természetesen itt is előkészítve a talajt — 2—3 magot vetni, a kikelt magcsemetéket ott helyben beojtani s a feleslegeseket egy év után eltávolítani. Ha dió, gesztenye és közönséges édes mandulamag vettetett: abból ojtatlanul fát nevelünk, miáltal aránylag kevésbe kerül a betelepítés és mégis biztosan célt érünk. Olyan zord vidékeken ismét, hol a fák gyakran elfagynak, ajánlatosabb kész ojtványok helyett vad alanyokat kiültetni és midőn koronamagasságig felneveltettek: fagyálló fajtákkal beojtani.

A telepítés mindenkor a legolcsóbb és egyúttal a legsikeresebb akkor, ha az ültetendő ojtványokat magunk állítjuk elő; mert egy bizonyos égalj alatt és talajban nevelt fák kiültetésük után is sokkal biztosabban erednek és tenyésznek, mint a sokszor messze földről hozott és a mienktől eltérő viszonyok közt nevelték. A magunknevelte fáknál megvan továbbá az a biztosítékunk is, hogy ugyanazon fajtát tenyészthetjük a kívánt mennyiségben, amelyeket éppen céljainknak megfelelőnek találunk és ha a jobb, célszerűbb féltörzsű fáknak a magas törzsűek felett előnyt adunk, úgy kellő eljárás mellett már a harmadik év őszen a kiültetni szándékolt anyag felett rendelkezünk. Ha azonban nem

BUDAPEST,

V. Nádor-utca 2.

Fodor József butorgyáros

cs. és kir. udvari szállító

kárpitos és díszítő.

KOLOZSVÁR,

Szentegyház-utca 6.

(Status-palota.)

Kolozsvárt, Szentegyház-utcai raktáiraiban állandóan nagy választék saját műhelyemben készült izléses és szolid kivitelű ebédő, háló, szalon, férfi és leány szoba berendezésekből, a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig.

Teljes lakásberendezések vállalata rajzok szerint is, szigorúan stilszerű kivitelben.

Lelkiismeretes kiszolgálás.

Mérsékelt szabott árak.

922.

értünk a fák neveléséhez, vagy előbb akarunk eredményt elérni és módunkban van fákat venni, úgy sohasem azt nézzük, hol adják azokat a legolcsóbban, hanem azt, hogy hol kapjuk kifogástalanul nevelt fában azon fajtaikat, amelyeket termelni szándékozunk, mert az ilyen fák, ha drágábbak is, mégis olcsóbbak, mint a kontárok olcsó vásári portékái. Van hazánkban is már számos megbízható faiskola, nem vagyunk tehát kényszerülve ezért a külföldre vagy házaló üzerekhez fordulni.

Az elültetett fákat folytonosan szak-szerű ápolásban kell részesíteni még akkor is, ha elemi csapások a termést letarolták volna, mert amilyen ápolásban részesülnek a fák, olyan terméseket hoznak. Szabadítsuk meg tehát fáinkat a hernyóktól és egyéb férgektől; tisztogassuk le a felserepedett kérget és évenként ősszel meszeljük be a törzset: mész, korom, állatvér és trágyaléből álló keverékkel, melyivel nemcsak sok kártékony álcát, petét pusztíthatunk el, hanem a káros fagyfoltoktól is megóvjuk fáinkat. A koronát tartsuk szellősen, hogy a nap sugarai mindenüvé behatolhassanak és így a gyümölcsök egyformán fejlődhessenek, mert a sűrű koronában kevés gyümölcs képződik, de annál több féreg ver tanyát; épp úgy távolítsuk el az elhalt ágcsúcsokat, gondozzuk a sebeket, míg kicinyek, mert ilyenkor hamar begyógyulnak. A termeléssel megrakott ágakat biztosítsuk a letörés ellen, egyúttal ritkítsuk meg a felesleges gyümölcsöt is, csak annyit hagyva meg, amennyit a kellő tökélyre bír fejleszteni. Gyümölcséréskor kellő kimélettel szedjük a gyümölcsöket. Részesítsük a gyökérzetet is kellő gondozásban, mélyen gyökerező növényeket (lucernát, lóherét, vagy épen szőlőt) ne ültessünk fáink alá, mert azok elszívják a fáktól a tápanyagot és egyik sem ad kielégítő hozamot. Idősebb gyümölcsösökben sekélyen gyökerező fűféléket, melyek táplálékukat a felszínföldből merítik, ártalom nélkül természetűnk. még jobb azonban ezeken is a földet kevésbé kiszároló kapás- vagy takarmányfélékkel bevetni. Nagyobb termések után, de okvetlenül minden 2—3 évben érett istálló- vagy kompost-trágyával, esetleg műtrágyával is kellőleg meg kell trágyázni a gyümölcsösöt, miáltal nemcsak a termések lesznek állandóbbak, hanem a gyümölcsök is szebben, nagyobbra fejlődnek.

Végül pedig a termés értékesítéséről idejében gondoskodjunk. Ha a gyümölcsöt nyersen adjuk el, ne a fáján történjék ez; mert a vevő krajcárt érő gyümölcsért forintos károkat tehet a fában; de meg az egyik vagy másik fél csalódhatik és ez rendesen az eladó. Magunk szedessük, vagy legalább is szemünk előtt szedjük a gyümölcsöt és súly szerint adjuk el, ne vegyesen, a mint a fáról lekerülnek, hanem osztályozva. Csak jelezni óhajtom, hogy ne várjuk mindig helybe a vevőt; hanem keressük fel magunk, szorgáljuk ki tisztességesen, azután fel fog az bennünket máskor is keresni; a gyümölcsfeldolgozásnál használjuk a legelőkétebb eszközöket, iparkodjunk oly terményt előállítani, mely piac-kepes, s a melyet tisztességesen megfizetnek. Ime, ezek főbb vonalakban a gyümölcs-termelés amaz irányelvei, a melyeket soha sem szabad szem elől téveszteni annak, ki abból olyan hasznot óhajt látni, a mnő tényleg nyerhető.

A. D.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Új almafaj.** A napokban dr. Haller Károly egyet. tanár ur a szerkesztőségünkbe hozott egy feltűnően egészséges külsejű, szépen fejlett almát, mely alma — a tanár ur elbeszélése szerint — még tavalyi termés és így feltűnés számba mehet, hogy most almérés idején oly jól van conserválva. Megízlelve, azt kollektív zamatunak találtuk. Midőn e jelenséget t. olvasóinknak őszinte örömmel

tudtul adjuk, megjegyezni kívánjuk, hogy ezen új almafajról lapunk 1881-ik évfolyamának 246. oldalán a következőket irtuk: „...melyek mindannyija felett tündökölt a dr. Haller Károly egy. tanár ur ismeretlen szép almája, mely még soha sem jelent meg a közös hivatalos ízlelésen s épen ezért nagy szenzációt keltett.

A Gezdonki Rtehez hasonló alak, nagyság s roppanósággal, de még ennél is finomabb s a mi fő: sokkal puhább hussal. Szóval: egy olyan gyümölcs, mely már az első alkalommal lekötötte mindnyájunk figyelmét s a mint a professor úr mondja, az idén nagyon sok termést hozott, mely szerint még bővebb alkalom nyiland a megismerésre és annak idején történendő ismételt nyilatkozatra.

Megjegyezni kívánjuk, hogy e jeles almafajból Dr. Haller K. egy. tanár úr bárkinnek rendelkezésre bocsát szemet, a kinek pedig galyakra van szüksége, az forduljon Ritter Gusztáv úrhoz, a monostori gazd. intézet fő-kertészéhez.

+ **Milyen erő kifejtést követelhetünk egy pár jármos ökörtől.** A jármos ökök erő kifejtése mindig attól függ, hogy milyen az ökök testsúlya. Azért ha egy pár riska ökörről van dolgunk, attól sosem kívánhatunk annyit, mint egy hatalmas pár magyar vagy nyugati faj-ökörtől.

Ezen kérdéssel már régebben foglalkoznak a tudósok és a német gazdasági egyesületek is, mely célból ígás ökörversenyt is szoktak rendezni.

A német gazdasági egyesület által rendezett versenyben 20 pár jármos ökök vett részt, melyből 12 pár simmenthal származású volt, 8 pár pedig más keresztezésű nyugati faj. A versenyben részt vett ökök életkora 4—6 év volt, néhány darab azonban 6—10 éves volt. Az élősúly páronként igen változó, 1200—1900 kg. között volt. A teher, melyet vonniok kellett, 3850 kg. volt szekérrel együtt. Az út, a melyen ezen súlyt kellett vinni, 2 km. hosszú, csínált, kissé hullámos volt. Ezen utat a fenti teherrel a leggyorsabb pár ökök 15—20 másodperc alatt tette meg, a legutolsó pár pedig 36 másodperc alatt, azaz kétszeresénél is több időt vett igénybe, mint az első. Ezen adatokból látható, hogy egy pár jó erőben levő ökök önsúlyának majdnem 2 $\frac{1}{2}$ -szeresét képes jó úton elhúzni.

Igen kívánatos tudni azt is, hogy egy pár jármos ökök mily súlyt képes megindítani. Ezen próba a következőképen történt: A próbasúlyra külön egy szekér készült, mely 150 q súlylyal lett megterhelve. Ezen súlyt nem volt képes egy pár ökök sem megindítani, hanem volt a 20 pár ökök között 6 pár, mely 135 q terhet megindított. Ezekből kitűnik, hogy a 6 pár ökök önsúlyának 5 $\frac{1}{2}$ -szeresét volt képes megindítani és tovább vinni.

Ezen tapasztalatokból az tűnik ki, hogy azon egy pár ökök, a mely a kijelölt utat leg hamarabb megtette, a legnagyobb súlyt volt képes megindítani. Nem szabad elfelejteni azt, hogy az út és út között lényeges eltérések vannak, tehát az itt felsoroltak csakis szilárd köves útról beszélnek.

Mindenesetre kívánatos lenne, hogy gazdaságunk ezen a téren is kísérleteket tenne, hogy erről is lennének biztos adataink a kezünkben.

M. M.

+ **Tojótyúk takarmánya.** Egy kitűnő amerikai baromfitenyésztő tojótyúkjait — mint a csikagói gazdasági egyesület legutóbbi ülésén előadta — a következőleg táplálja. Reggel a tyúkok $\frac{1}{6}$ -rész kukoricadara, $\frac{1}{6}$ -rész zabdara, $\frac{1}{3}$ -rész buza-ocsu, $\frac{1}{6}$ -rész főtt burgonya és $\frac{1}{6}$ -rész hushulladék keverékét kapnak, annyit, a mennyit csak megenni képesek. Olykor még lefőlözött tejet is ad e tenyésztő a fenti táplálékhoz. Délben párolt szénaszekát és zuzott kukoricát adagol a tyúkoknak, este pedig kukoricát szemesen, ad libitum. Ezen aztán van a tyúkoknak egész éjjelen át mit emészteniök. A tyúkok tiszta ivóvizet, zöldséget, porfűdőt

stb. is kaptak, őlük pedig tiszta és meleg volt. A tulajdonos így nem is panaszkodhatott, hogy tyúkjából kevés a haszna.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

A földmivelésügyi m. kir. miniszter a következő felhívást tette közzé:

Felhívás

a hazai szőlőbirtokosoknál rendelkezésre álló és eladásra szánt európai és amerikai szőlővessző- és szőlőoltvány-készletek bejelentésére,

Hogy a szőlővesszők és szőlőoltványok eladása a termelőknek megkönnyíttessék s hogy azok, a kik akár európai, akár amerikai szőlővesszőket, akár szőlőoltványokat vásárolni óhajtának, a létező készletekről idejekorán tájékoztatást nyerhessenek, úgy mint az előző években, a folyó év őszén is mind az európai, mind az amerikai fajtaú szőlővessző, mind a szőlőoltvány-készletekről hirdetés fog kibocsáttatni.

Felhivatnak ennél fogva mindazon szőlőbirtokosok, a kik az 1896. évi szeptember hó 25-én 60,900. sz. alatt kibocsájtott szőlővessző és szőlőoltvány üzleti szokásoknak minden tekintetben teljesen megfelelő saját termésű európai vagy amerikai szőlővesszőkkel vagy szőlőoltványokkal rendelkeznek és azok eladása tekintetében az említett üzleti szokásoknak magukat alávetni hajlandók, hogy készleteiket fajta, minőség (sima vagy gyökeres vesszők, oltványoknál az alany és a reá oltott honi fajta) és mennyiség szerint a termelési hely (vármegye, község, vasut- és postaállomás) és az ezerténi eladási árak megjelölésével, azon kerületi szőlészeti és borászati felügyelőjéhez, (Biharmegye területére Bihar Diószegi vincellérképezde), a mely kerületbe a vesszők, illetőleg az oltványok termelési helye tartozik, lehetőleg mielőbb, de legkésőbb a folyó évi szeptember hó 20-ikáig jelentsék be.

Mint hogy a miniszterium a bejelentendő készletek közhírré tételével nemcsak az eladók, hanem a vevők érdekeit is előmozdítani kívánja, figyelmeztetnek a termelők, hogy csak tényleg rendelkezésükre álló és az üzleti szokásoknak minden tekintetben teljesen megfelelő fajtaszerinti mennyiségeket jelentsenek be s hogy tulcsigázott eladási árak követelésétől saját érdekükben tartózkodjanak.

A bejelentők azért, hogy az általuk eladandó szőlővesszők és szőlőoltványok az említett üzleti szokásoknak minden tekintetben teljesen megfelelőek, feltétlenül felelősséggel tartoznak, s az által, hogy készleteiket bejelentették, az üzleti szokásokat magukra nézve kötelezőnek ismerik el.

A bejelentendő készletek nyilvántartása s az egyes megrendelőknek a bejelentőkhöz utalása iránt annak idején hirdetés útján s esetleg más megfelelő módon is intézkedés fog tétetni, fentartom azonban az aziránt való szabad elhatározást, hogy oly vessző- vagy oltványkészleteket, a melyekre vonatkozólag tudomásomra jutna, hogy azok az említett üzleti szokásoknak nem felelnek meg, a hirdetésbe ne vegyem fel. Oly szőlőbirtokosoknak, akik a szőlővesszők vagy szőlőoltványok vételével és ismételésével foglalkoznak, saját termésű szőlővesszőik, vagy oltványaik sem vétetnek fel a hirdetésbe. Félreértések elkerülése végett azonban különösen megemlítem azt, hogy a bejelentett szőlővessző- és szőlőoltvány-készleteket sem megvásárolni, sem közvetítésre átvenni nem fogom s hogy azok értékesítésére, vagy átvételére abból, hogy a bejelentés megtétetik, és a bejelentett készletek a hirdetésbe felvették, semmi következtetés nem vonható, hanem a bejelentés tisztán arra szolgál, hogy a vesszőt kereső közönség a beszerzési forrásokhoz utaltassék.

A bejelentések teljesítésének könnyítése céljából bejelentési ívek adatnak ki és pedig külön ívek az amerikai és európai szőlővesszők és ismét külön az oltványok bejelentése céljából. Ezen bejelentési ívek bélyegmentesek s a rovatok megfelelő kitöltése mellett a bo-

jelentő sajátkezü aláírásával ellátva kizárólag azon kerület szőlészeti és borászati felügyelőjéhez nyújtandók be, a mely kerületbe a veszők termelési helye tartozik.

Ily bejelentési űrlapok a szőlészeti és borászati kerület felügyelőjénél, a szőlészeti, borászati- és pincegyuleteknél s a gazdasági egyesületeknél ingyen kaphatók.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések czimú rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felirható. A hirdetési megrendelés minden számra legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

— **Értesítés.** Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” és az „Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület” hivatalos helyiségei, az „Erdélyi Gazda” szerkesztősége és kiadóhivatala, valamint az „E. G. E. Allandó Gazdasági Gépkiallítása” és annak irodája — f. évi szeptember hó 1-től kezdve Kolozsvárt Petőfi-utca 7. sz. alatt, a Bölöny-féle házba helyeztettek át.

— **Országos gazdatiszti nagygyűlés.** A Pozsonyban szeptember 13-án tartandó országos gazdatiszti nagygyűlés elé a következő határozati javaslatok fognak kerülni:

A napirend 2-ik pontjához. A nagygyűlés meg lévén arról győződve, hogy a „Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete” egy az elméleti képzettségkel rendelkező, mint az azzal nem bíró gazdatisztek anyagi és erkölcsi érdekeit mint eddig is, ezután is egyenlő szeretettel s buzgalommal gondozza, a nagygyűlés azon óhajának ad kifejezést, hogy szakadást előidéző irányzatok helyett, a gazdatisztek összessége ezen egyesület szervezetében keresse és találja fel jogos érdekei őrt s képviselőjét s a gazdatisztek ezen egyesületbe való belépésük által megerősítvén annak *érdekképviselői* sulyát, ily módon tegyék lehetővé, hogy az egyesület a jövőben is élénk figyelemmel kísérve az 1900 XXVII t. c. életbeléptetése s végrehajtása következtében megváltozott viszonyokat, egy a törvény végrehajtása, mint minden gazdatisztek érdekeit egyéb kérdésekben is mindazon kezdeményező lépéseket tegye s mindazon intézkedések megtételét javaslatba hozza, melyek a gazdatiszti kar érdekében szükségesnek bizonyulnak, de a melyek megvalósítása csak akkor remélhető, ha a magyar gazdatisztek az egyesület keretében összetartással, együttérzéssel, kartársi jóindulattal, egyesült erővel valamennyien kezdet fogva dolgoznak s munkálkodnak, a gazdatiszti kar érdekeinek istápolására.

A napirend 3-ik pontjához. „A nagygyűlés meggyőződve arról, hogy a mezőgazdasággal és erdészettel foglalkozók nyugdíjintézetének

a) feltételei valamennyi életbiztosítással roglalkozó intézetek feltételeivel összehasonlítva a legkedvezőbbek és a rokkantság esetére vonatkozó nyugdíjbiztosítás más intézeteknél nem is eszközölhető

b) Díjtételei a legalacsonyabbak, mert ezek nettó díjtételek, a melyekben az intézet kezelési költségeinek fedezésére semmi sem számítatik fel.

c) A díjtételek és azok kamatai minden levonás nélkül kizárólag a biztosítottak díjtartalékának gyarapítására fordítatnak s egy fillér sem használtatik fel az intézet kezelési költségeinek fedezésére.

d) Mindezekon felül a nyugdíjintézet igazgatósága jótékony adományokból még 74,000 koronát meghaladó alapvagyon is gyűjtött, mely szintén a nyugdíjintézet által elvállalt kötelezettségek biztosításául szolgál; végül

e) A tőkebiztosításnak életbeléptetése által módot nyújt a tagoknak az élet vagy halálesetre szóló biztosítások eszközölésére,

mindezeknél fogva a nagygyűlés a „mezőgazdasággal és erdészettel foglalkozók nyugdíjintézetét” egy a gazdatiszteknek, valamint a gazdatisztokról gondoskodni kívánó szolgálatadónak figyelmébe a legmelegebben ajánlja.

Ohajtja és fellelte kívánatosnak tartja, hogy nyugdíjintézet tagjai számban megfelelően megszapordjanak s így az intézet önállóan és függetlenül fennállhasson.

A napirend 4-ik pontjához. „A magyar gazdatiszteknek 1902. évi szeptember hó 13-án tartott országos nagygyűlése kimondja, hogy a vidéki gazdatiszti körök szervezését, áthatva ezeknek a gazdatisztek jövőjére kiható nagyszabású, szükségesnek tartja. Ebből folyólag felkéri a „Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületét”, hogy ezen a már általa oly melegen felkarolt eszmét továbbra is pártolni, az ilyen gazdatiszti körök létesítését támogatni s ezek szervezéséhez szükség szerint szakembereit által részletes utbaigazítást adni sziveskedjék.

Ujból felhívjuk az Erdélyrészi gazdatiszti kar figyelmét és érdeklődését a nagygyűlés, iránt, a hol a gazdatiszti kar érdekei fölött fognak az összegyűlt gazdatisztek határozni. Ott a nagygyűlésen bátran és szabadon érvényesítheti majd mindenki nézetét s az ellenlétes vélemények kieserülése után fognak a

gazdatiszti kar valóságos érdekei a legjobban kidomborodni.

— **A magyar bor védelme.** A hazai bortermelés érdekében dr. Molnár Ákos, mint az érmelléki borvidék egyik országgyűlési képviselője, országos mozgalmat indított meg a magyar bor fogyasztásának emelése és a külföldi borok kiküszöbölése tárgyában. Akciójának célja megszólaltatni a magyar közvéleményt az olasz borvámklauzula eltörlése érdekében. Erre az akcióra legalkalmasabbnak tartja azt a módot, melyet Székelyhid város képviselőtestülete kezdeményezett az országban, hogy feliratilag kéri a kormányt és a képviselőházat az olasz borvámklauzula törlésére és az olasz borvámra 40 koronára leendő fölemelésére. E célra egy az összes borvidéki képviselőkhöz, mint egyes nagyobb borvidékek hatóságaihoz felhívást intézett, a melyhez Székelyhid város képviselőtestületének határozatát is megküldötte hasonló határozatok hozatala végett. Molnár a bor bel-földi fogyasztásának emelése érdekében is tesz észrevételeket, a melyre nézve egy a földmivélsügyi, mint a pénzügyi és kereskedelmi kormánytól várja törvényeink revióját, mint a megcsappant belföldi borfogyasztás emelésének föltételét. Észrevételeit a szeptember 7—8 napjain Versecen megtartandó borászati és borkereskedelmi kongresszusnak is megfontolásra ajánlja.

— **Tiloló-mesterek kiképzetése.** Darányi földmivélsügyi miniszter elrendelte, hogy a nagyanyai, szepesolaszi és székelykereszturi lenbeváltó és kikészítő telepen a lenáztatás és tilolás tanítassék és alkalmas mesterek képeztessek ki. A kurzus egy évig tart, a a fölvettek a földmivélsügyi minisztertől havi 50 koronás segélydíjat, a gyártulajdonos részéről egyenként egész évre 200 koronát kapnak. 20 évnél nem fiatalabb és 26 évesnél nem idősebb olyan egyének vétetnek föl, a kik az elemi iskolát elvégezték. A kurzus a napokban nyílt meg.

— **Nemzetközi halászati kiállítás.** Szeptember hó 6-án nyílik meg Bécsben Ferencz Ferdinánd trónörökös védnöksége alatt a nemzetközi halászati kiállítás, melyen a kontinens valamennyi állama részt vesz. Darányi földmivélsügyi miniszter rendeletére Langraf János halászati felügyelő gyönyörű kiállításban mutatja be Magyarországnak e régi, a de most föllendülőbön levő gazdaságát. A kiállítás gazdasági egylet telepén, a Praterben lesz s két hétig tart. A kiállítással kapcsolatban a nyolcadik nemzetközi halászati kongresszust is Bécsben tartják meg. A magyar haltenyésztők a pozsonyi kiállításon vévén részt, a bécsi kiállításra élő halakat nem küldenek.

— **Szőlősgazdák figyelmébe.** A kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság a szőlősgazdáknak a borital-adó fizetése tekintetében az 1892. évi XV. t. c. 3. §-a által adott kedvezmény igénybevétele tárgyában a következő hirdetményt teszi közzé:

1. Az 1892. évi XV. t. c. 3. §-a szerint nyílt községekben azok a szőlősgazdák, akik szeszes italok kimérésével, vagy kis mértékben való elárusításával nem foglalkoznak, boritaladó fejében a saját termésü boraiktól a házi szükségletre szánt bormennyiség után az 1893. év január hó 1-től fogva nem a bor- és söritaladó árszabás szerinti teljes boritaladót, hanem csak az eddigi bortogasztási adónak megfelelő részt, tehát: 20,000 lakosnál népesebb községekben bor után hektóliterenkint 6 kor. 70 fillért, bormust és szőlőcetre után hektóliterenkint 5 kor. 04 fillért; 10,000—20,000 lakossal bíró községekben bor után hektóliterenkint 5 kor. 38 fillért, bormust és szőlőcetre után hektóliterenkint 4 kor. 2 fillért; 10,000 lakosnál kevesebbet számláló községekben bor után hektóliterenkint 2 kor. 70 fillért. bormust és szőlőcetre után hektóliterenkint 2 kor. 02 fillért tartoznak fizetni.

2. Azok a szőlősgazdák, a kik ezt a kedvezményt az 1903. évre igénybe venni óhajtják, tartoznak a folyó évi szeptember hónap 15-ig, illetve ha a szüret előbb kezdődne, a szüret kezdetéig ebbeli igényüket a községi előljárásnál bejelenteni.

3. Ez alkalommal bejelentendő az illető szőlősgazda neve, lakhelye, házszáma, a házbellek száma, bejelentő szőlőbirtokának terjedelme holdakban, illetőleg [ ]-ölkben, a házi fogyasztásban felhasznált bor évi átlagos mennyisége, a folyó évi remélhető termés hektóliterekben, a házi fogyasztásra és nagyban, vagyis 50 hektólitert tevő mennyiségben való eladásra szánt bormennyisége hektóliterekben.

4. A bejelentés megtételéről a fél a községi előljárástól egy igazolványul szolgáló bécát kap.

5. Ha a kedvezményes adózásra igényt tartó szőlősgazda egész bortermését házi fogyasztásra akarja felhasználni, köteles abban az esetben, ha termése 4 hektólitert meg nem halad, az egész termés után a kedvezményes adót a szőlőcetrenek, illetőleg mustnak a bor- és husfogyasztási adó iránti törvények és szabályok 17. §-a értelmében való bejelentése, vagy pedig a bortermés szokásos felvétele alkalmával (bor- és husfogyasztási adó törvények és szabályok 38., 49. §.) azonnal lefizetni.

Az a szőlősgazda ellenben, a kinek termése 5 hektólitert meghalad, vagy az, a ki termésének egy részét nagyban, azaz legalább is 50 litert tevő mennyiségben óhajtja elárusítani, a bor- és husfogyasztási adótörvények és szabályok hivatalos összeállításának 23. és 27. §-ai értelmében összeívet nyer s az adót, amennyiben adómentes leszámításnak nem volna helye, a fennebb idézett összeállítás 42. §-a értelmében a hét havonként tartandó rendes leszámolás alapján fizeti.

6. Habár nincs kizárva ezután sem, hogy az egyes adóköteles szőlősgazdák és az adószedésre jogosított fél az adónak másként „átalány szerint” való fizetésben meg ne egyezzenek, a míg ily egyezés létre nem jön, egyedül az 5. pont szerinti megadózásnak van helye.

7. Az előző pontokban foglaltakra vonatkozó részletes utasításokat az 1892. évi XV. t. c. végrehajtása iránt kiadott 51015 sz. utasítás 26. §-a szabályozza.

8. Végül megjegyeztetik, hogy a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium 1895. évi január hó 15-én kiadott (az 1895. évi „Pénzügyi Közlöny” 16. számában közzétett) 1894. évi 87.896. számú magas körrendeletével elrendelni méltóztatott, hogy 1896. évi január hó 1-től nyílt helyeken azoktól a birtokosoktól, kik szeszes italok kimérésével, vagy kismértékben való elárusításával nem foglalkoznak, az öntermesztette gyümölcsből készített és saját házi szükségletre szánt gyümölcsbor után szintén csak a régi bortogasztási adónak megfelelő adó, tehát I. oszt. községekben 2. kor., II. oszt. községekben 1 kor. 60 fill., III. oszt. községekben 1 kor. 20 fill. szedessék hektóliterenkint, ha az illető birtokosok ez iránt igényüket a gyümölcsbor készítésének megkezdéséig, legkésőbb azonban szeptember hó 15-ig a községi előljárásnál bejelentik s egyebekben is a fennebbi 7. pontban hivatolt utasítás 26. §-ban foglaltakhoz alkalmazkodnak.

— **Nemzetközi értekezlet a viharágyuzásról Grácban.** A viharágyuzásról való nemzetközi értekezletre Grácba a földmivélsügyi miniszter Konkoly Thegye Miklós min. tanácsost, az országos meteorológiai intézet igazgatóját és Raun Oszkárt, az intézet első asszisztensét küldötte ki. Az értekezleten főleg két kérdés került alapos megvitatás alá. Egyik: Van-e ez idő szerint döntő bizonyíték a viharágyuk hatásáról, a mely a viharágyuzás mellett, vagy ellene foglalna állást. A vita oda konkludált, hogy jégverés ellen való

védkezésnél minden körülmények között föltétlenül sikerre vezetne és azt állandósítani lehetne. Egyébként pedig az értekezlet kimondta: míg pozitívabb eredmények rendelkezésre nem állanak, magánosoknak *kisebb területeken* nem ajánlja a viharágyutelepek felállítását, mivel legalább 3000 holdnyi kiterjedésű kísérleti telepen kell azzal kísérletezni. Az értekezlet kimondta, hogy a meteorológiai intézeteknek a jégeső tanulmányozása kérdésével behatóbban kell foglalkozniok.

— **Óvintézkedések Németországban a ragadós száj- és körömfájás ellen.** A német földművelésügyi miniszter a ragadós száj- és körömfájás terjedésének meggátolása céljából a következő intézkedéseket rendelte el: A járvány fellépte haladéktalanul bejelentendő és annak esetleges elmulasztása szigorú büntetést von maga után. A hatóság rögtön, a bejelentés beérkezése után, értesíti a kerületi állatorvost a járvány felléptéről, egyidejűleg pedig a szükséges óvintézkedéseket is megteszik azzal a megszorítással, hogy ha esetleg a kerületi állatorvos a járvány felléptét nem állapítja meg, úgy a megtett intézkedések hatályon kívül helyeztetnek. A mint a járvány megállapítatik, a hatóság azonnal jelentést tesz felsőbb helyen s a kormányelnök kiküldi a kerületi főállatorvost. Az életbeléptetett óvintézkedések betartásának ellenőrzése céljából egy csendőr rendelendő ki, aki a járványos helyen tartózkodik, a nélkül, hogy a vészes istállóba lépne. Forratlan tejet a vészes helyről kivinni tilos. Mivel a járványt baromfi is behurcolhatja, a baromfiak is zár alá veendő s a baromfiakkal való házalókereskedés is betiltandó. A járványos udvarban a kutyák pórázon tartandók. A járvány csakis akkor tekintendő megszüntnek, ha úgy a száj nyálkásbőre, mint a körmök teljesen begyógyultak s a sebek behagedtek.

— **Mikrosol fertőtlenítő szer gazdaságok részére.** Lutz Ede és Társa pozsonyi festékgyárosok által előállított Mikrosol épen gazdaságok köréből származó, kivétel nélkül kedvező ítéletek szerint, penész-, gombaképződések eltávolítására és megakadályozására rendkívül hathatósan bizonyult. Ismeretes tény, mely

kártékony befolyást gyakorolnak ezen parazita képződmények különösen erjesztési üzemekben, mint tejgazdaságokban, szeszgyárakban, valamint pincehelyiségekben, lakásokban, istállóban stb. Mikrosol azáltal, hogy ezen képződményeket és a belőlük származó nedvességet és dohos levegőt eltávolítja, valóban kiváló szolgálatokat tesz. A házi és fagombát sikeresen leküzdjük Mikrosollal és szakfériak, mint Zalka kassai tanár egyhangulag elismerik, hogy Mikrosol az említett csiraképződés eltávolítására kitűnő antiszeptikus szer Mikrosol könnyű alkalmazhatóság lehetővé teszi mindenkinek, hogy vele egy kísérletet megejtsen, miért is azt véljük, hogy Lutz Ede és Társa pozsonyi festékgyárosoknak ezen vegykészítményét olvasóinknak legjobban ajánlhatjuk. 889. II.

AZ
„ADRIAI”
BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT
alapított 1838-ik évben.
—
Vagyonbiztonsági tőkéje 104 millió korona.

A magyarországi igazgatóság intézője:

Br. PODMANICZKY FRIGYES.

E társulat, mely 62 éves fennállása óta 440 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; **tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk** ellen, továbbá az **emberek életére, halál és elérési-, valamint kiházasítási** esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség

Kolozsvárt:

Szekula Akos

vezérfelügyelő.

(250.)

A
Magyar Jelzálog-Hitelbank
Képviselősege Kolozsvártt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4½%-os
Záloglevélkölcsönöket
nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: **50 évi törlesztéssel 4-95 százalék,** nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-25 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4½%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményt. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek, 3½%-os és 4%-os nyeresémenykötvények

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLozsvÁRTT
Deák Ferencz-utca (ezelőtt: Belközép-u.) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzálog és váltókölcsönöket nyújt és **BETÉTRE 5 SZÁZALÉK KAMATOT AD.**

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társ szerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Szám. 2122—IV.

Felhívás.

A cs. és kir. hadsereg kenyér és zab szükségletének 1903. január 1-étől december 31-éig tartó időre ajánlat utján való biztosítása végett 1902. október 6., 7., 8. és 13-án nyilvános ajánlati tárgyalás fog megtartatni Fogaras, Nagy-Disznód, Medgyes, Székely-Udvarhely, Botfalva, Szent-Péter, Hőltövény, Földvár, Feketealom, Keresztényfalva, Vidombák, Rozsnyó, Szászváros, Erzsébetváros, Maros-Vásárhely és Besztercze állomások részére.

A közelebbi tudnivalók részben az erre vonatkozó 3109. sz. 1902. aug. 13-án kelt hirde-

tésben, teljesen azonban az ezen tárgyalásra 1902. aug. 31-én készített szállítási feltételek füzetében vannak összefoglalva, melyeket naponként 8—12 óráig délelőtt a Nagy-Szeben, Gyulafehérvár és Kolozsvárt levő „Katonai élelmezési raktár“-ban, ugyszintén Brassóban levő „Fiók élelmezési raktárban“ mindenki megtekinthet.

A hirdetéseket, míg a szükséglet tart, ingyen szolgáltatunk ki, a „Szállítási feltételek füzetét“ azonban 56 fillér fizetése után kívánatra posta utján is küldjük.

Nagy-Szeben, 1902. augusztus 31.

A cs. és kir. hadsereg élelmezési raktárától.

923.

HA télen át sok tojást, több és jobb tejet, diisznóinak gyors hizását és erősödését, növendékmarháinak szép

vonómarháinak kitartó erejét óhajtja,

úgy mást ne tegyen, mint keverjen a takarmány közé Barthel-féle

takarmánymeszet.

Az ezzel járó csekély kiadást soh'se fogja megbánni. Leírását is készséggel küldi

(805.)

Barthel Mihály és Tsa.
Bécs, X., Keplergasse 20.

Magyar levelezési

Előfizetési Felhívás!

Erdélyi hazarészünk legfüggetlenebb, legélénkebb és legolcsóbb politikai napi lapja

az

„UJSÁG”

Független, mert tisztán az a közönség tartja fenn, amely Magyarország teljes kormányzati és anyagi önállóságáért lelkesül. Senki mástól anyagi segílyt nem kap. Épen ezért korlátok, melléktekintetek nem kötik és nem vezetnek közcélu akciónál.

Legélénkebb, mert a legjobb erőkből álló munkatársgárdája van és leggyorsabb, mert *éjjeli lap* lévén, már a reggeli gyorsvonat szétviszi az egész Erdélybe s így az összes budapesti lapokat egy nappal, a kolozsváriakat pedig egy fél nappal megelőzi.

Legolcsóbb, mert míg más lapok előfizetési ára évi 28 és 32 korona, addig

az „UJSÁG” előfizetési ára

egész évre csak: 24 korona.

félévre „ 12 „

negyedévre „ 6 „

egy hónapra „ 2 „

Ilyen előfizetési árral indult már kezdetben és ez is egyik oka annak, hogy a lap előfizetői a legnagyobb arányban szaporodtak.

Az „Ujság” felelős szerkesztését mult évi december 29-től **Dr. Papp József** kolozsvári ügyvéd vette át, a kit munkásságában számos kolozsvári és vidéki közéleti férfit támogat.

Az „Ujság” — politikai és társadalmi akciói mellett — kiváló gondot fordít a köz- és mezőgazdasági érdekek megfelelő, alapos és helyes irányu szolgálatára is. Ily tárgyú rovatait a legjelesebb helyi és fővárosi szakemberek látják el közleményekkel.

Előfizetési pénzek utalványlapon

„Az „UJSÁG” kiadóhivatalának

Kolozsvártt”

(781.)

czimen küldendők.

==== Mutatványszám ingyen küldetik. ====

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Deák-Ferencz-utca 13. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület hirdetései:

Állást keresők:

1. Okleveles gazdatiszt 12 évi gyakorlati munkával, aki a gazdasági üzem minden ágában, különösen pedig az állattenyésztésben kiválóan jártas, megfelelő kezelőtiszt állást keres.

2. 36 éves nőtlen, jelenleg 1000 holdas gazdaságot önállóan kezelő, az algyógyi földmives iskolát jeles sikerrel végzett gazdatiszt, akinek 6 évi gyakorlata van és a gazdaság minden ágában jártas, nősülési okból azonnali belépésre megfelelő állást keres.

3. 12 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, alkalmas kezelőtiszt állást keres december 1-ére. Szükség esetén mindjárt betöltheti az állást.

4. Okleveles gazdatiszt, több évi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal, huzamosabb idő óta önálló kezelő, gazdatiszti állást keres.

5. Nagyobb gazdaságban több éven át, mint önálló kezelő működött, okleveles gazdatiszt, önálló kezelőtiszt állást keres.

6. Vincellér iskolát végzett és több évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, megfelelő állást keres.

7. Állást keres több évi gyakorlattal bíró, 30 éves, református vallású nőtlen gazdatiszt, ki jelenleg is egy nagyobb uradalomban van, mint gazd. ispán alkalmazva. Állását önállósítás szempontjából hagyja oda. Jó bizonyítványokkal rendelkezik.

8. Gazdatiszti állást keres azonnali belépésre 13 évi gazdasági gyakorlattal bíró, eddig nagyobb birtokokon önállóan működött gazdatiszt, kinek bizonyítványait betekintésre rendelkezésre bocsátja kívánatra a titkári hivatal.

A felsorolt álláskeresőket illető megkeresésekre készségesen ad — előzetesen megszerzett tudakozódások alapján — jóvilágosítást, az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület titkári hivatala (Kolozsvárt, Deák-Ferencz-utca 11.)

Betöltendő állás.

Egy erdélyi uradalomban szőlőkezelői állás üre-

sedett meg. Pályázhatnak az állásra egyszerű, nős, vinczellér iskolát végzett egyének. Az évi javadalmasz: 400 k. készpénz, 6 mm. őszi búza, 6 mm. rozs, 4 mm. szemes tengeri, 2 drb. tehén, legelő és teletetés s ezek borjúja 1 éves korig, 2 (1200 öles) hold szántott tengeri föld, 10 m³. kemény hasábf. — Kötelessége leend azért az uradalmi 15 holdnyi szőlőterület szakzerű munkáltatására és vezetésére felügyelni s a gazdaságban az ellenőri teendőket végezni. Az állásra reflektálók sürgősen adják be ajánlatukat, eddigi működésük megjelölésével a titkári hivatalhoz.

Alkalmazást keresők

Kovácsnak ajánljuk teljesen képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

„3000—4000 holdas bérelt birtokomra keresek egy ügyes erélyes gazdatisztet egyszerű practizált gazdák előnybe részesülnek.

Cim megtudható a kiadóhivatalban.“ (921.)

Különfélék.

B. Bak Lajos

Ócsász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szálitója és az arany koronás kereszt birtokosa . . . . .

műbutor- és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvártt.

Alapított 1869-ben. (845.)

**Eladó . . . . .
buzavetőmag!**

Eredeti tiszavidéki őszi búza után termelt

vetőmag

80 kg. hl. súlyu eladó q.-ként 16 koronáért.

Czim:

Cs. Szabó József Szász-Fenes. (919.)

Hantz Sándor könyvkötő.

Ezelőtt Hantz György társa.

Kolozsvárt,

— Jókai-utca 2. szám. —

E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmuló izléssel tartósan és olcsó árért készítek. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (555.)

A címre kérem vigyázn!

Schember G. és Fiai

cs. és kir. udvari hidmérleg és gépgyár BUDAPEST, Andrassy-út: 15.

Ajánlják általánosan ismert, szabadalmazott hid- és marhamérlegeket, valamint gazdasági és ipari czélokra szolgáló tizedes és százados raktári mérlegeket.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. (902.)

Kitűnő mezősgéi ó-borok eladása Komló-Oroszfáján.

Özv. Báro Bornemissza Andrásué, sz. Gróf Teleki Polixéna ó méltósága tulajdonát képező komlódi gazdaságában a következő saját termésű speciális ó-borok eladók:

Olasz-rizling 100 Hl. literje 50 kr. Kővér-rizling 50 Hl. literje 50 kr. Vörös oportó és carbenet 30 Hl. literje 60 kr. Traminer 10 Hl. literje 70 kr.

mind tisztán és házilag kezelve, kitűnő zamatu, erős, úgyszólván gyógyborok; gyengék és vérszegényeknek kitűnő hatásuk 6 és 7 fok szesz tartalommal.

A pénz előleges beküldése után megrendeléseket kis mennyiségben is készségeggel teljesít a kezelőség, nagyobb mennyiség, vagy általános vásárnál az irt árak nem mérvadóak.

E tekintetben egyezkedhetni, vagy megrendeléseket eszközölhetni megbízott Engi Elek tisztartónál Komlódon u. p. Nagy-Nyulas, vasuti állomás: Szt.-Mihálytelke hova előleges értesítéssel bármikor fogatot küld a fenti megbízott a vevő után.

Ugyanott azonnal felvételik egy földmives iskolát vagy vinczellér iskolát végzett szorgalmas, erélyes, megbízható gyakornok, ellátás mellett fizetés nélkül. (914)

Eladó birtok!

Székelyföld legszébb helyén, városok és vasút mellett, egy 150 holdas első osztályu birtok, úri lakással együtt

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatal levélileg is tudat. 915.

Simonffy István

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje Kolozsvárt. Kultorda-u. 48. szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségszámítás bérmentve küldetik. (464.)

Veszek 4—500 mmázsa

hosszuszálú Cirokszakált.

Kérek árajánlatot mintával

Mellinger Zsigmond

BUDAPEST,

VI. Teréz-körút 2.

(924.)

Simmenthali üszők

megvételre kerestetnek (12—15 drb.)

Levélbeli ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek. (1005.)

Gyümölcs és szőlő sajtók, (998.)

„HERCULES“ folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomóerő szabályzóval a LEGMAGASABB MUNKAKÉPESSÉG GARANTÁLVA, a munka képesség 20%-al nagyobb mint bármely más sajtónál.

Hydraulikus sajtók

különösen magas nyomás és nagy munkaképesség elérésére.

Szőlő és gyümölcs

Z Ú Z Ó K

és bogyo morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek fekvően és kocsira szerelve.

Lé-sajtolók és a gyümölcslé készítésére szolgáló bogyoörök. Aszaló készülékek gyümölcs és füzelék aszalásra, gyümölcs-vágó és hámozó gépek, tegujabb szerkezetű szabad. önműködő „Syphonla“ permetező, hordozhatóan és kocsira szerelve a szőlők permetezésére, a szegenes és tormáncs, valamint a vérteti kiirtására, szőlő ekék gyártatnak és szállítatnak jótállás mellett a legjobb kivitelben

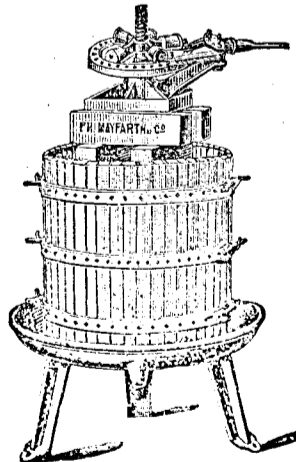
Mayfarth Ph. és Társa

gazdasági gépgyári vasöntődéje és gőzhámora által

BÉCS, II. Taborstrasse 71.

Kitüntető 490 arany, ezüst és bronz éremmel.

Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve. — Képviselek és viszontvásárlók kívánatnak.

Nagy képes Világtörténet

Képes diszmű a művelt közönség számára.

ÁLDÁSSY ANTAL, BOROVSZKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB
JÓZSEF, GOLDZIHNER IGNÁC, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

közreműködésével szerkeszti:

(156)

MARCZALI HENRIK.

Mintegy 25f0 szöveggéppel, 500 műemlékkel, 60 színes műlappal, 50 történeti térképpel, 8500 szövegoldalal.

Megjelenik tizenkét kötetben

famentes, tehát soha meg nem sárguló papíron.

Egy-egy kötet ára

rendkívüli díszes félbőr-kötésben, bőrháttal és vázontáblával

8 frt.

Minden négy hóban egy-egy kötet jelenik meg.

Megjelenik füzetes kiadásban is 240 füzetben.

Több füzet semmikép sem lesz.

Hetenkint egy füzet fog közrebocsáttatni.

Egy-egy füzet ára: 30 kr.

A füzetes kiadásban díszes bekötési táblák szállítanak.

A Nagy Képes Világtörténet megszerezhető:

- Füzetes kiadásban hetenkénti 30 kros füzetekben minden rendes hazai könyvárusnál.
- Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával;
  - kötetenként utánvétellel bérmentve,
  - havi 1 frt 50 kros részletfizetésre.

A rendelések helyi könyvkereskedőkhöz vagy alólikt kiadókhöz intézendők.

Tájékoztató képes prospektust
vagy
mutatványfüzetet

ingyen és bérmentve
küld a mű kiadóhivatala:
BUDAPEST, VIII., Üllői-ut 18. szám.

A Nagy Képes Világtörténet célja.

Jelen munkával az első nagy világtörténeti mű jelenik meg magyar nyelven. Tervében, céljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás. A magyar tudomány nyujta a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet. Nemzeti művelődésünkre fontos mozzanat ez. Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhű ábrázolatok lesznek. Képes mellékletei, történeti térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és írásmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített historiai muzeumot nyujtanak az előfizetőnek, a minőt a magá valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy európai muzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műremekekről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét, az egésznek művészi értéket adnak.

Ez a tizenkét kötet a legfényesebb magyar könyvek közé tartozik. Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltségének tanítója, barátja, tanácsadója, minden uri háznak ékessége legyen. A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat,

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek,

irodalmi intézet részvénytársaság.

Előfizető gyűjtők sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.

Cichéket
mindennemű nyomtatványhoz
szép és tisztá kivitelben
pontosan és olcsón
készít
Fischer Spót,
Háttérjelmográfai Művezetők
Budapest
Kossuth-Lajos-utca 15. szám
Videki-megrendelések és pontosan
eszközöketnek.

(780.)

1901. évi forgalom 26000 mmásza.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség
figyelmét

a budapesti gyapju-aukciókra,

melyek idei második sorozata
folyó évi szeptember hó 24-én
veszi kezdetét.

Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat (789.)

HELLER M. S TÁRSA
BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

Kitüntetve több ezüst, bronzéremmel és oklevéllel.

— Alapított 1885. — — Alapított 1885. —

Muntyán Béla

polgári és katona szabó
Kolozsvárt, Farkas-utca 8. szám.

Megrendeléseket elfogadok és a legújabb divat szerint készítek polgári, ugyszintén katonai és hivatalnoki egyenruhákat, valamint a legeredetibb izlésű magyar és diszmagyar öltönyöket.

Teljes tisztelettel

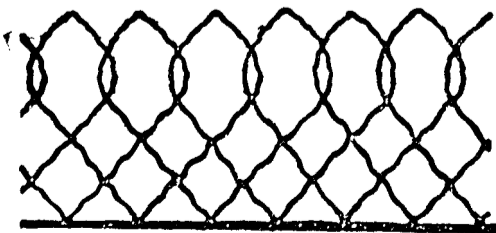
Muntyán Béla
szabó mester.

(896.)

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonat és szita-áru gyára
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.
Telefon 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való Gép-sodrony-fonatait, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás, felső világosságig-

magyar és csekkamra ablakok rostelyzatot, athanyo rosták, szén, koks, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és löherrosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és cizinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különbféle mintákban, fakerethe foglalt rosták és sziták, ruganyos ügybetétek (mátráz), sodrony-lábtörlők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgállok. (839.)